

Vg1 design og tradisjonshåndverk

Om faget

Fagets relevans

Vg1 design og tradisjonshåndverk er et nyskapende og framtidsrettet håndverksfag. Faget skal bidra til utvikling av håndverksferdigheter, grunnleggende kompetanse innen håndverksteknikker, materialer, verktøy og maskiner. Faget skal bidra til kreativ utvikling og kjennskap til bruk av relevant teknologi. Vg1 design og tradisjonshåndverk skal gi samfunn og arbeidsliv i dag og i fremtiden tilgang på tradisjonell og framtidsrettet håndverkskompetanse. Framtidens håndverksutøvere skal ivareta den immaterielle kulturarven og gjennom innovasjon og nytenkning utvikle nye og bærekraftige produkter.

Kjerneelementer

Håndverk og materialer

Håndverk og materialer handler om å utprøve håndverksteknikker i ulike materialer. Gjennom arbeid i verksted lages produkter for hånd og ved bruk av maskiner, verktøy og utstyr i myke, harde og plastiske materialer. Materialforståelse oppnås ved utvelgelse og bearbeidelse av relevante materialer til ferdige produkter på en bærekraftig og økonomisk måte.

Form og funksjon

Form og funksjon handler om skapende prosesser og innovasjon i utforming av håndverksprodukter. Ved praktisk utprøving og eksperimentering i materialer utvikles formspråket og forståelsen av sammenhengen mellom verktøy, materialer, form og funksjon. Ved kreative metoder og uttrykksformer utvikles framtidsrettet design, innovative håndverksprodukter og ferdigheter innenfor entreprenørskap.

Kulturarv

Kulturarv handler om forståelse for kultur- og håndverkstradisjoner. Gjennom kunnskap om håndverks- og designhistorien i ulike kulturer, skal egen håndverksmessig identitet utvikles. Håndverk er et verdiskapende bidrag i en digitalisert og industrialisert verden. Kjennskap til egen kultur og tradisjon gir godt grunnlag for kreativitet og nyskapning i eget arbeid og i samspill med andre.

Skapeglede

Skapeglede setter fokus på å oppøve metoder for å skape og utvikle godt håndverk. Med fokus på nysgjerrighet, kreativitet og skapeglede som viktig drivkraft for å oppnå mestring utvikles elevens identitet og evne til innovasjon.

Verdier og prinsipper

Vg1 design og tradisjonshåndverk skal bidra til å utvikle håndverket og etablere estetisk sans i møte med ulike kulturer og tradisjoner. Praktisk yrkesutøvelse krever evne til å reflektere og gjøre vurderinger. Faget

skal bidra til en bevissthet om materialbruk og bærekraft, og hvordan menneskets levesett påvirker naturen og klimaet. Ved å lære om, og gjennom skapende virksomhet, utvikles evnen til å uttrykke seg på ulike måter, stille nye spørsmål og løse problemer vi enda ikke kjenner.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I Vg1 design og tradisjonshåndverk handler Folkehelse og livsmestring om å utvikle evne til problemløsning gjennom praktisk skapende arbeid. Livsmestring og identitet bygges gjennom medgang og motgang i skapende prosesser.

Demokrati og medborgerskap

I Vg1 design og tradisjonshåndverk handler Demokrati og medborgerskap om kunnskap om ulike kultur. Faget er med på å knytte identitet til kulturarven.

Bærekraftig utvikling

I Vg1 design og tradisjonshåndverk handler Bærekraftig utvikling om kritisk refleksjon rundt produksjonsmetoder, material- og verktøyvalg. Faget bidrar med å gi erfaring gjennom praktisk problemløsning, innovasjon og entreprenørskap som legger grunnlag for nyskaping, reparasjon, vedlikehold og valg av holdbar kvalitet.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i Vg1 design og tradisjonshåndverk innebærer å bruke fagterminologi, formidling av egne meninger og deltakelse i faglige diskusjoner.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i Vg1 design og tradisjonshåndverk innebærer å planlegge og dokumentere arbeidsprosesser gjennom tekst og visualiseringer, og dele kunnskap og erfaringer gjennom fagspråk.

Å kunne lese

Å kunne lese i Vg1 design og tradisjonshåndverk innebærer å kunne forstå og bruke innholdet i faglitteratur, bilder, illustrasjoner og arbeidstegning. Å lese innebærer også kritisk kildebruk.

Å kunne regne

Å kunne regne i Vg1 design og tradisjonshåndverk innebærer å kunne bruke matematikk på en praktisk måte i håndverksprosesser.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i Vg1 design og tradisjonshåndverk innebærer å kunne bruke digitalt utstyr hensiktsmessig og forsvarlig for å løse praktiske oppgaver og utøve digital dømmekraft.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering generelle kunnskaper i design og tradisjonshåndverk (140 årstimer)

Kompetansemål etter generelle kunnskaper i design og tradisjonshåndverk

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjennomføre en produktutviklingsprosess fra idé til ferdig produkt
- vurdere håndverksfaglig kvalitet på eget og andres arbeid
- bruke fagspråk i dokumentasjon av eget arbeid skriftlig, visuelt og verbalt
- bruke skisser, arbeidstegninger og produksjonstegninger manuelt og med aktuelle digitale verktøy i en arbeidsprosess
- vurdere opphavsrett og sammenligne kritisk kildebruk og bruk av digitale kildehenvisninger
- planlegge og gjennomføre arbeid innenfor gitte tidsrammer og holde orden på arbeidsplassen
- bruke arbeidsbeskrivelser fra bøker og digitale medier i framstilling av produkter
- samarbeide med andre om entreprenørskap og gründertenkning
- samarbeide med andre for å utvikle kreative løsninger i produksjonen
- benytte tegning i kommunikasjon av egne ideer og produkter
- gjøre rede for valg i håndverksprosessen og anvende dette i egen produksjon
- bruke kulturarv og kulturuttrykk som inspirasjon i egen produktutvikling
- bruke fargeteorier og prinsipper for farge- og formkomposisjon og drøfte dette i egne produksjonsprosesser

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal fremme læring. Elevene skal kjenne til hva de skal lære og hva som skal vektlegges i vurderingen av han eller hennes kompetanse. Læreren og elevene skal planlegge den videre læringen med utgangspunkt i den kompetansen elevene viser. Elevene skal få tilbakemelding om hva de mestrer og veiledning om hvordan de kan utvikle kompetansen sin.

Undervisvurderingen skal bidra til at eleven får kunnskaper og forståelse for visuell form, funksjon og kulturtilhørighet, og gradvis utvikler sin faglige selvstendighet.

Undervisvurderingen skal bidra til at elevene utvikler sin forståelse, evne til å reflektere og kritisk tenkning i faget. Læreren skal legge til rette for at elevene får delta i læringsprosessen, vurderingen av eget arbeid og reflektere over egen faglige utvikling.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal uttrykke elevenes kompetanse mot slutten av opplæringen i programfaget. Ved avslutningen av opplæringen gjør læreren en samlet vurdering av elevens sluttkompetanse. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist den samlede kompetansen i Generell kunnskaper i design og tradisjonshåndverk på flere og varierte måter, også når arbeidsoppgavene dekker flere eller alle programfagene.

Med utgangspunkt i kompetansemålene skal elevene vise forståelse, evne til refleksjon og kritisk tenkning og hvordan de mestrer utfordringer og løser oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjonen.

Elevene viser samlet kompetanse i faget når de kan planlegge, gjennomføre dokumentere og vurdere en håndverksprosess utfra bruken av form- og funksjonselementer, kulturhistorie og entreprenørielle perspektiver.

Kompetansemål og vurdering grunnleggende håndverksferdigheter i myke, harde og plastiske materialer (168 årstimer)

Kompetansemål etter grunnleggende håndverksferdigheter i myke, harde og plastiske materialer

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utforske grunnleggende håndverksteknikker og anvende dette i harde, myke og plastiske materialer
- gjennomføre håndverksproduksjon med presisjon og nøyaktighet i harde, myke og plastiske materialer
- gjennomføre enkelt vedlikehold av maskiner, verktøy og utstyr
- bruke materialer hensiktsmessig på en bærekraftig og forsvarlig måte i harde, myke og plastiske materialer
- bruke tradisjonelle håndverksteknikker ved utforming av nye produkter, i harde, myke og plastiske materialer
- beskrive et håndverksprodukts form og funksjon og kopiere dette

- bruke maskiner, verktøy og utstyr i tråd med relevante sikkerhetsregler i harde, myke og plastiske materialer
- gjøre rede for de ulike materialenes egenskaper og funksjonsområder og anvende dette i harde, myke og plastiske materialer

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal fremme læring. Elevene skal kjenne til hva de skal lære og hva som skal vektlegges i vurderingen av han eller hennes kompetanse. Læreren og elevene skal planlegge den videre læringen med utgangspunkt i den kompetansen elevene viser. Elevene skal få tilbakemelding om hva de mestrer og veiledning om hvordan de kan utvikle kompetansen sin.

Underveisvurderingen skal bidra til å utvikle ferdigheter og forståelse for materialer og teknikker i sin håndverkspraksis og gradvis utvikler sin faglige selvstendighet.

Underveisvurderingen skal bidra til at elevene utvikler sin forståelse, evne til å reflektere og kritisk tenkning i faget. Læreren skal legge til rette for at elevene får delta i læringsprosessen, vurderingen av eget arbeid og reflektere over egen faglige utvikling.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal uttrykke elevenes kompetanse mot slutten av opplæringen i programfaget. Ved avslutningen av opplæringen gjør læreren en samlet vurdering av elevens sluttkompetanse. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist den samlede kompetansen i Grunnleggende håndverksferdigheter i myke, harde og plastiske materialer. på flere og varierte måter, også når arbeidsoppgavene dekker flere eller alle programfagene.

Med utgangspunkt i kompetansemålene skal elevene vise forståelse, evne til refleksjon og kritisk tenkning og hvordan de mestrer utfordringer og løser oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjonen.

Elevene viser samlet kompetanse i faget når de kan planlegge, gjennomføre, dokumentere og vurdere en håndverksprosess ved bruk av, relevante teknikker i plastiske, harde og myke materialer.

Kompetansemål og vurdering utvikling av håndverksferdigheter i selvvalgte teknikker og materialer (168 årstimer)

Kompetansemål etter utvikling av håndverksferdigheter i selvvalgte teknikker og materialer

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- kunne bruke og velge hensiktsmessige håndverksteknikker i selvvalgte materialer
- bruke maskiner, verktøy og utstyr i tråd med relevante sikkerhetsregler, i selvvalgte teknikker og materialer

- bruke materialer hensiktsmessig på en bærekraftig og forsvarlig måte og utvikle dette i selvvalgte teknikker og materialer
- utforske ulike materials egenskaper og funksjonsområder og utvikle dette i selvvalgte teknikker og materialer
- bruke hensiktsmessig materiale utfra produkt og produksjon
- utvikle utholdenhet og vilje til å forbedre egne håndverksferdigheter ved øving og bruke dette i selvvalgte teknikker og materialer
- gjennomføre håndverksproduksjon med presisjon og nøyaktighet og utvikle dette i selvvalgte teknikker og materialer
- gjennomføre enkelt vedlikehold av maskiner, verktøy og utstyr og utvikle dette i selvvalgte teknikker og materialer
- bruke tradisjonelle håndverksteknikker og utvikle nye produkter i selvvalgte teknikker og materialer
- planlegge og gjennomføre reparasjon og redesign på et håndverksprodukt i selvvalgte teknikker og materialer

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal fremme læring. Elevene skal kjenne til hva de skal lære og hva som skal vektlegges i vurderingen av han eller hennes kompetanse. Læreren og elevene skal planlegge den videre læringen med utgangspunkt i den kompetansen elevene viser. Elevene skal få tilbakemelding om hva de mestrer og veiledning om hvordan de kan utvikle kompetansen sin.

Underveisvurderingen skal bidra til å ta initiativ til selv å søke informasjon og kunnskap i forbindelse med utprøving, kreativitet og skaperglede i egen håndverksprosess for derigjennom og gradvis utvikler sin faglige selvstendighet.

Underveisvurderingen skal bidra til at elevene utvikler sin forståelse, evne til å reflektere og kritisk tenkning i faget. Læreren skal legge til rette for at elevene får delta i læringsprosessen, vurderingen av eget arbeid og reflektere over egen faglige utvikling.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal uttrykke elevenes kompetanse mot slutten av opplæringen i programfaget. Ved avslutningen av opplæringen gjør læreren en samlet vurdering av elevens sluttkompetanse. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist den samlede kompetansen i Utvikling av håndverksferdigheter i selvvalgte teknikker og materialer på flere og varierte måter, også når arbeidsoppgavene dekker flere eller alle programfagene.

Med utgangspunkt i kompetansemålene skal elevene vise forståelse, evne til refleksjon og kritisk tenkning og hvordan de mestrer utfordringer og løser oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjonen

Elevene viser samlet kompetanse i faget gjennom å tilegne seg nødvendig informasjon og kunnskap for å planlegge, gjennomføre, dokumentere og vurdere en håndverksprosess ved bruk av relevante teknikker i selvvalgte materialer

Vurderingsordning

Programfaget generelle kunnskaper i design og tradisjonshåndverk: Elevene skal ha én standpunktkarakter.

Programfaget grunnleggende håndverksferdigheter i myke, harde og plastiske materialer: Elevene skal ha én standpunktkarakter.

Programfaget utvikling av håndverksferdigheter i selvvalgte teknikker og materialer: Elevene skal ha én standpunktkarakter.